

צינות דתית רעיונית

הרב ד"ר צחי הרשקוביץ, אונ' בר-אילן, רב קהילת "נצח שלמה", פ"ת

יש המחכים שהקב"ה ינחם בדרך נס למדינה אגדתית

ליותר, וממילא תירוץ מדוע גם השנה נימנע מתפילה לשלום המדינה וחייליה, נימנע מאמירת הלל ביום השמחה הלאומי, כי הקב"ה הרי יכול יותר כשהוא רוצה. סימן, אם כן, שלא מעשי ידיו אלה. זו גישה פסולה מכל וכל, שאיננו מקבלים אותה בפרשנותנו הדתית לסוגיות של בריאות ופרנסה, ומדוע תהיה כשרה בפרשנותנו לשאלות לאומיות?

דבריו של הרב נטונק נכתבו לפני יותר ממאה וחמשים שנה. כבר אז צפה שצבעי הפסטל של החזון המשיחי עלולים לפנוע ביכולת של רבים בחברה היהודית המאמינה לראות בטוב ה', ולגרום להם לציפיות חסרות תוחלת והרסניות. הוא היה מודע לחלוטין לקשיים הממשיים בהתמודדות עם האופי של היהודים בני זמנו, ומתבטא על כך בגלוי במכתביו לרב קלישר, למשה הס ועוד. ניכרת התמדתו העצומה לקבל כל התקדמות בברכה, ולהלחם נגד כל עיכוב בעוצמה. תוך תשלום מחיר אישי כבד, כרב קהילות בהונגריה, שלא תמיד אהדו את משנתו הלאומית ודחיית רעיון האמנסיפציה, הוא פרסם בבודפשט עיתון שהוקדש לרעיון הציוני, יותר מעשרים שנה לפני שהרצל הגה רעיון זה והחל לפעול עבורו. הוא נפגש עם שועים ומנהיגים מאירופה וטורקיה, מהיוזמים של מפעל כ"ח-אליאנס, הכל למען התחלת התיישבות בארץ, ברוח ה'. כך פעל אחד המנהיגים החשובים בתולדות תחיית העם היהודי בארצו.

- Tzanao@gmail.com -

ומתקומם תיבש ידו בעודו באיבו, לא יהיו מחלות ומפגעי מזג אוויר. אך הוגי ישראל לא החזיקו בעמדה כזו.

כך כותב הרב נטונק, במסמך חשוב מאין כמותו בתולדות המחשבה היהודית בכלל, והצינית-דתית בפרט ("ההתגלות הא-להית על ידי משה"):

"חלק מעם ישראל, כמטורף הדעת, אינו רוצה לשחרר עצמו מן הכבלים אשר בהם הוא נענה אלפים בשנה, ומחכה שהקב"ה ינחהו בדרך נס, לא לארץ אבותיו הקדמונים (שלא היתה מושלמת בשום צורה, צ"ה), אלא למדינה אגדתית, שאינה קיימת בעולם המציאות". לדעת הרב נטונק, מחשבה מסוג זה היא "מצב של חדלון והתאבדות", ו"מעולם לא החיה הקב"ה אומה שהתאבדה לדעת" (הציטוטים מובאים ע"י גאולה בת יהודה, בכרך הרביעי של האנצ' לצינות הדתית, בערכו של הרב נטונק).

גישה ריאליסטית זו תובעת מאתנו לא הסתפקות במועט, הלא אנו מוקפים בשפע כביר, שהתייחסות אליו כאל "מועט" עלולה להיות כפיות טובה חמורה ביותר. היא תובעת את הנכונות להסתפק בטוב מאד, ולחדול מלייחל למצוין הבלתי-מציאותי. חשוב להבהיר, לחדול מלייחל לשפע שמימי שיריד עלינו את המצוין, אלא לחתור להגשים את המצוין במו-ידינו. לצפות מעצמנו ליותר, אבל לא לכפור בטובה שמורעתת עלינו.

חשבון נפש לאומי שנתי, איננו זמן לצקצוק לשון כלפי הקב"ה, משל ציפיו

בפרוס ימי הגבורה, הזכרון והעצמאות, ראוי לבחון את יסודות המשנה התורנית והלאומית שלנו. החידוש הגדול, שרגילים ליחסו לרבנים אלקלעי וקלישר, על אודות גאולת ישראל בדרך הטבע, הוא ללא ספק מיסודות ההשקפה הצינית-דתית. אך הוא איננו חזות הכל. בן זמנם, הגאון ההונגרי ר' יוסף נְטוֹנְק, עליו העיד הרב קלישר שהוא "איש אשר לו לב בוער כאש אל אהבת ארץ ישראל", הציע נדבך חשוב לא פחות. הריאליות של חזון הגאולה. נחדד את הדברים.

גם היום נשמעים קולות, אפילו בתוך המחנה הציוני-דתי, שמשועים ליצור דמיוני של מדינה נטולת פגמים. חושבים שמלך המשיח לא יהיה מלך, בשר ודם, אלא חזון אוטופי של מלכות שמים מושלמת, ללא צורך בתיקון, שימור וצמיחה. דומה שאצל רבים מקננת המחשבה כאילו בימות המשיח לא יהיה צורך במשרדי ממשלה, החינוך יהיה נפלא, כולם יחיו בעושר ורווחה, כל אויב

לגלות את אפריקה
Kenya Kosher Travel
נפוש בספארי הפראי באפריקה
למשפחות ולקבוצות בהתאמה אישית
כשר למהדרין
058-7708485
levi@kenyakoshertravel.com
www.kenyakoshertravel.com